

یادداشت

ضرورت تکامل ایدئولوژی‌ها

کورش الماسی
محقق و پژوهشگر

بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، یک اندیشمند آمریکایی(فرانسس فوکویاما) در مقاله‌ای، ایده پایان تاریخ که اشاره به برتری نظام لیبرال دموکراسی در مقابل نظام کمونیست بود را مطرح کرد. شاید با در نظر گرفتن آشفتگی‌ها و بلایای گوناگون اجتماعی که گریبانگیر بشریت در عصر کنونی شده است، خیلی دور از واقعیت نباشد، اگر گفته شود که بسیاری از ایدئولوژی‌ها شناخته شده به نوعی قابلیت مدیریت جوامع بشری را از دست داده‌اند. شاید بیش از هر زمان در تاریخ پر فراز نشیب جوامع، بشر معاصر نیاز مند یک ایدئولوژی «انسان محور» و نه آرمانی مبتنی بر انواع رویاها و توهمات، است. به بیان بسیار ساده و کاربردی، ایدئولوژی یک پدیده ذهنی متشکل از مجموعه‌ای از اندیشه‌ها به مثابه راهکارهایی برای حل و فصل چالش‌های گوناگون زیست اجتماعی بشر است. اگر چه ایدئولوژی‌ها پدیده‌های ذهنی هستند، اما آنها محصول تعامل انسان با محیط زیست پیرامون هستند. به گواه شواهد تاریخی، ایدئولوژی‌ها معمولاً بعد از مدتی بعضاً کارآمدی خود را از دست می‌دهند و اینکه ایدئولوژی‌های جدید و کارآمدتر جایگزین ایدئولوژی‌های ناکارآمد قدیمی می‌شوند. ایدئولوژی‌ها برآیند تعامل ذهنی انسان‌ها با محیط زیست مادی(اجتماعی) است. از آنجا که شرایط زیست انسانی و اجتماعی بنابر یک قانون طبیعی، فراذهنی و فرا ارادی، تابع قانون حرکت، تغییر، تحول و تکامل است، الزاماً و به ضرورت، ایدئولوژی‌ها نیز باید به منظور کارآمدی، سودمندی و موثر بودن همراه با تحولات عینی انسانی و اجتماعی تغییر، تحول و تکامل یابند. در غیر این صورت، به گواه تاریخ جوامع، تنها یک پیامد اجتناب‌ناپذیر پیش‌روی ایدئولوژی‌ها نخواهد بود، اینکه ایدئولوژی‌هایی که به هر دلیل ارتباط خود با اوضاع و احوال زیست انسان‌ها در زمان حال را از دست دهند از صحنه عملی، اجرایی و عینی مدیریت سیاسی جوامع، حذف و به آرزوهای تاریخی خواهند پیوست. نمونه‌های معاصر این استدلال، ایدئولوژی‌های حاکم بر اتحاد جماهیر شوروی، چین، سوسیال دموکرات‌های اروپایی و لیبرالیسم آمریکایی که در حال گذار از مسیر افول هستند که ابرقدرت‌های پیشین طی کرده‌اند. شاید با این مقدمه بتوان به شکلی شفاف‌تر به ارزیابی برخی مدیریت‌های ناکارآمد که ریشه بسیاری از چالش‌هاست پرداخت. روش‌های گوناگون مدیریت یک جامعه(کشور) برگرفته از اندیشه و طرح‌های نظری است که محصول سال‌ها تلاش ذهنی اندیشمندان است. نظریه‌ها و روش‌های مدیریت سیاسی یک جامعه، اصطلاحاً، ایدئولوژی نامیده می‌شوند. بنابراین، ایدئولوژی‌ها مجموعه‌ای از اندیشه‌ها برای مدیریت امور، چالش‌ها و مشکلات گوناگون جامعه بشری هستند. عملی، کاربردی و کارآمد بودن ایدئولوژی‌ها منوط به ارتباط آنها با شرایط و اوضاع و احوال عینی و ملموس انسان‌ها در زمان حال در جامعه و نه باورهای متافیزیکی یا امور تاریخی و آرمانی است. ظاهراً، بنا بر شواهد تاریخی و عینی، ایدئولوژی‌ها تاریخ مصرف دارند. به همین دلیل هنگامی که ایدئولوژی‌ها ارتباط خود را با شرایط و اوضاع و احوال عینی از دست می‌دهند، غروب آنها آغاز می‌شود. درک چیستی و کاربرد مفهوم ایدئولوژی، بی‌شک، نه تنها منجر به درک التهاب اجتماعی و سیاسی خواهد شد، بلکه می‌تواند منشاء راهکارهای کم هزینه و ملی برای مدیریت التهاب سیاسی و اجتماعی باشد. سیاست‌ورزان مصرف‌کنندگان اندیشه‌ها و نظریات کاربردی به عنوان بنیاد افعال سیاسی هستند. این اندیشمندان، پژوهشگران و محققان هستند که اندیشه‌ها و نظریات(سیاسی) را تولید می‌کنند. با توجه به برخی ناکارآمدی‌ها پر بیرا نیست اگر گفته شود که بسیار کاربردی و سودمند و ضروری است تا اندیشمندان، پژوهشگران و دیگر تولیدکنندگان اندیشه به نقد جدی عملکرد مدیریت خود بپردازند به این معنی است که وظیفه پژوهشگران است که صرفاً به شکلی منطقی، بدون غرض‌ورزی و دخالت احساسات به تبیین رابطه علت و معلولی انواع چالش‌های اجتماعی و ملی در عرصه‌های گوناگون بپردازند. تاریخ سیاسی مملو از نمونه‌هایی در حمایت از این ادعاست. ایدئولوژی‌ها تا زمانی که پاسخگوی نیازها، خواسته و تمایلات انسان‌ها هستند پویا، پایدار، کارآمد خواهند بود. یک ایدئولوژی جبراً باید به مرور تحول و تکامل و در نهایت پرورسانی شود. به این دلیل ساده که شرایط زیست انسان‌ها بنابر یک قاعده طبیعی، آسمانی و متافیزیکی، پیوسته و بی‌وقفه در حال حرکت، تحول، تغییر و تکامل است.

نکته

نماینده تهران:

دولت و مجلس در حوزه‌های معیشت و اشتغال بیشتر تلاش کنند

نماینده مردم تهران، ری، اسلامشهر، شمیرانات و پردیس اظهار کرد: هم دولت مردمی و هم مجلس انقلابی باید در حوزه‌های معیشت، اشتغال و مسکن تلاش‌های خود را بیشتر کنند تا طمع شیرین امید و خدمت به کام مردم بنشیند. اقبال شاکری در نطق خود با اشاره به اهمیت وزارت راه و شهرسازی گفت: در استانه تصمیم مهم معرفی وزیر راه و شهرسازی هستیم؛وزارتخانه‌ای کلیدی و مهم که در حوزه مسکن و حمل و نقل راهبردی می‌کند. دولت می‌داند که این وزارتخانه مسئولیت بزرگی را در پیشرفت کشور برعهده دارد و معرفی وزیر که در اندازه این وزارتخانه باشد، بسیار مهم است. عضو کمیسیون عمران مجلس افزود: در حوزه مسکن موضوعات مهمی از جمله انتقال زمین از دستگاه‌های اجرایی و تخصیص تسهیلات با طرف بانک‌ها و انجام تعهدات دیگر دستگاه‌های اجرایی با دشواری‌هایی همراه است و وزیری را می‌طلبید که بتواند همه اینها را هماهنگ کند و مسکن مردم را به موقع و با قیمت مناسب در اختیار آنها قرار دهد؛ در غیر این صورت بحران مسکن شدیدتر شده و هدف ساخت ۴ میلیون مسکن دولت محقق نخواهد شد؛ همچنین وزیر پیشنهادی باید بتواند در حوزه حمل و نقل عقب‌ماندگی‌های تاریخی موجود را رفع کند. این نماینده مجلس تأکید کرد: هم دولت مردمی و هم مجلس انقلابی باید در حوزه‌های معیشت، اشتغال و مسکن تلاش‌های خود را بیشتر کنند تا طمع شیرین امید و خدمت به کام مردم بنشیند.

حسن رسولی در گفت و گو با «آرمان ملی» مطرح کرد

اصلاح طلبان همواره

نسبت به حاکمیت یکدست

هشدار داده‌اند

موضوع گفت و گوی اصلاح طلبان با حاکمیت مطالبات اصلاح طلبان نبوده است**پیشنهاد اصلاح طلبان تسریع روند احیای برجام بوده است****باید به پیشنهاد آشتی ملی خاتمی توجه بیشتری می‌شد****اصلاح طلبان نگران چشم‌انداز پیش روی کشور هستند****نزدیک به ۲ دهه است که برای موضوع تحریم‌ها تصمیم تعیین‌کننده‌ای نگرفته‌ایم****برجام آثار عملیاتی چند سال قبل خود را از دست داده است**

آرمان ملی – احسان انصاری: در جلسه اصلاح طلبان با سران ارشد نظام چه گذشت؟ اصلاح طلبان چه پیشنهادهاتی به حاکمیت داده و واکنش حاکمیت نسبت به این پیشنهادات چه بوده است؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با حسن رسولی، عضو جبهه اصلاح طلبان گفت و گو کرده است. رسولی معتقد است: «اگر به سابقه و ریشه این اعتراضات توجه کنیم در سال‌های گذشته و به خصوص از سال ۷۸ به بعد همواره هنگام بروز ناآرامی‌هایی در کشور جریان اصلاحات چه زمانی که در مجلس و دولت مسئولیت داشته و چه پس از آن مانند سال ۸۸ که خارج حاکمیت قرار داشته و مجلس و دولت در اختیار جریان مقابل قرار داشته بر اساس مطالبات اصلاح طلبانه که در کشور وجود داشته پیشنهادهاتی را خطاب به حاکمیت مطرح کرده است. به عنوان مثال اصلاح طلبان همواره موضوع تحریم را به عنوان یکی از مولفه‌های بسیار مهم روانی، اقتصادی و سیاسی به عنوان مانعی در مسیر توسعه کشور دانسته و می‌دانند. جای سوال وجود دارد که به‌رغم اینکه این موضوع در دو دهه گذشته به عنوان یک چالش اساسی در مدیریت کشور وجود داشته، اما هنوز تصمیم تعیین‌کننده‌ای در باره آن گرفته نشده است. به همین دلیل یکی از پیشنهادات اصلاح طلبان برای عبور از وضعیت کنونی تسریع در حل پرونده هسته‌ای و برداشته شدن تحریم‌هاست.» در ادامه حاصل این گفت و گورامی خوانید.

اعتراضات اخیر دارای چه ویژگی‌هایی بود و چه تفاوت‌هایی با اعتراضات گذشته داشت؟

جمعه امروز ایران از نظر اقتصادی، اجتماعی با مشکلاتی مواجه است. انباشت مطالبات و کنار هم قرار گرفتن مشکلات اقتصادی در کشور آینده روشنی را پیش روی مردم قرار نداده است. بدون تردید اگر همه جوانب این بحران را مورد تجزیه و تحلیل دقیق قرار بدهیم به این نتیجه خواهیم رسید که این اعتراضات و طبقات مختلف اجتماعی را در بر گرفته است. از دانشگاه‌ها که سال‌ها در یک وضعیت رکود و بی‌عملی سیاسی قرار گرفته بود گرفته تا بازار و اقشار مختلف جامعه در اعتراضی اخیر نقش داشتند. از سوی دیگر برخلاف اعتراضات گذشته که مدارس و دانش آموزان در آن نقش داشتند در اعتراضات اخیر دانش آموزان نیز نقش داشتند و به شکل‌های مختلف اعتراضات خود را نشان می‌دادند. نکته دیگری که در این زمینه وجود داشت بازتاب اتفاقات داخلی در خارج از کشور بوده است. اگر ما می‌خواهیم مشکل را حل کنیم باید در مرحله نخست صورت مسأله را به خوبی تعریف کنیم. به همین دلیل باید واقعیت‌ها را مورد تحلیل و بررسی قرار داد. من فکر می‌کنم اعتراضات اخیر در کشور از نظر گستره با هیچ کدام از اعتراضات گذشته قابل مقایسه نیست و از عمق و گستره بیشتری برخوردار بود. به همین دلیل عموم مردم ایران و به خصوص کنشگران سیاسی و نخبگان و به خصوص اصلاح‌طلبان نگران چشم‌انداز پیش روی کشور هستند.

چرا اصلاح طلبان تصمیم گرفتند برای عبور از بحران کنونی کشور با حاکمیت وارد مذاکره و گفت‌وگو شوند؟ مهم‌ترین پیشنهادات اصلاح طلبان به حاکمیت در این زمینه چه بوده است؟

بدون تردید در شرایط کنونی یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های فعالان سیاسی درون نظام و دلسوزان کشور در سطوح مختلف اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی این موضوع است که با تداوم این وضعیت آینده ایران به چه سمتی خواهد رفت و اعتراضات اخیر چه آثار و تبعاتی خواهد داشت. نکته مهم در این زمینه این است که برای کاهش این بحران چه باید کرد و از چه راهکارهایی باید استفاده کرد که عمق این اعتراضات بیشتر نشود. من فکر می‌کنم همه کسانی که دل در گرو کشور و منافع ملی دارند نسبت به آینده کشور احساس مسئولیت می‌کنند. اصلاح طلبان نیز نسبت به وضعیت کنونی کشور نگران هستند و به همین دلیل تلاش می‌کنند از همه ظرفیت‌هایی که در اختیار دارند استفاده کنند تا کشور از شرایط کنونی عبور کند. در جبهه اصلاح طلبان شرایط کشور و رویدادهایی که رخ می‌دهد به صورت مرتب مورد رصد و تحلیل قرار می‌گیرد و اصلاح طلبان با حساسیت

اتفاقات کشور را مورد بررسی قرار می‌دهند. مدت‌هاست که بر اساس تصمیم جمعی قرار بر این شده جریان اصلاحات با حفظ هویت اصلاح طلبانه خود با مسئولان ارشد کشور و

قوای سه گانه و همه افراد و نهادهایی که در زمینه امنیت ملی و امنیت داخلی مسئولیت دارند وارد گفت‌وگو و مذاکره شوند. آقای شکوری‌راد، سخنگوی جبهه اصلاحات به صورت خلاصه جزئیات دیدارهای صورت گرفته را اعلام کرده و افکار عمومی را در جریان اتفاقاتی که در این دیدارها رخ داده قرار داده‌اند.

آیا چراغ سبزی از طرف**حاکمیت نسبت به پیشنهادات****اصلاح طلبان داده شده است؟**

واقعیت این است که موضوع هیچ کدام از این دیدارها که با دو تن از سران قوا و برخی از مسئولان ارشد نظام صورت گرفته مطالبات جریان اصلاحات نبوده است. مهم‌ترین موضوعی که در این دیدارها مطرح شده پیدا کردن راه حل برای عبور کشور از شرایط کنونی بوده و موضوع دیگری در اولویت قرار نداشته است. جریان اصلاحات بر اساس رسالت تاریخی و سیاسی که دارد نسبت به وضعیت کنونی کشور احساس مسئولیت دارند. این رویکرد نیز ارتباطی به ادعاهای طرفین درگیر ندارد و بلکه آنچه برای اصلاح طلبان حائز اهمیت است منافع ملی و آینده کشور است. اینکه حاکمیت و

تصمیم‌گیران تأثیرگذار نظام سیاسی در برداشتی از رویکرد اصلاح طلبان دارد تا حدود زیادی به فهم و درک شرایطی که امروز کشور در آن قرار دارد کمک می‌کند. بر اساس گزارش‌هایی که در جبهه اصلاحات مطرح شده تاکنون در جلساتی که بین هیات رئیسه جبهه اصلاح طلبان و حاکمیت رخ داده تا حدود زیادی روی دیدگاه‌هایی که مطرح شد اتفاق نظر وجود داشته است. از سوی دیگر نیز از اصلاح طلبان خواسته شده که دولت و حاکمیت را در شرایط کنونی مدد رسانی و کمک کنند. هدف از این درخواست مدیریت بهتر این شرایط بوده است.

پیشنهادات اصلاح طلبان به**صورت مشخص به حاکمیت برای برون رفت از شرایط کنونی چه بوده است؟**

اگر به سابقه و ریشه این اعتراضات توجه کنیم در سال‌های گذشته و به خصوص از سال ۷۸ به بعد همواره هنگام بروز ناآرامی‌هایی در کشور جریان اصلاحات چه زمانی که در مجلس و دولت مسئولیت داشته و چه پس از آن مانند سال ۸۸ که خارج حاکمیت قرار داشته و مجلس و دولت در اختیار جریان مقابل قرار داشته بر اساس مطالبات اصلاح طلبانه که در کشور وجود داشته پیشنهادهاتی را خطاب به حاکمیت مطرح کرده است. به عنوان مثال اصلاح طلبان همواره موضوع تحریم را به عنوان یکی از

مولفه‌های مهم روانی، اقتصادی و سیاسی را به عنوان مانعی در مسیر توسعه کشور دانسته و می‌دانند. جای سوال وجود دارد که به‌رغم اینکه این موضوع در دو دهه گذشته به عنوان یک

پنجشنبه
۱۴۰۱۰۰۹۰۱۰

armanmeli.ir

سال پنجم

شماره ۱۴۳۲

۶ جمادی‌الاولی ۱۴۴۴ / ۵ دسامبر ۲۰۲۲

فرارو

دولت برای اجرای ابر پروژه
استار لینک ایرانی، چند میلیارد
دلار باید هزینه کند؟

ساخت منظومه‌ای ماهواره‌ای برای ارائه اینترنت نیاز به فناوری فضایی و البته سرمایه‌گذاری چندین میلیارد دلاری خواهد داشت. استارلینک ابر پروژه کمپانی فضایی خصوصی مشهور اسپیس ایکس برای ارائه اینترنت ماهواره‌ای است که با بیش از ۳ هزار ماهواره در مدار ادعای پوشش جهانی دارد. نام استارلینک پس از حمله روسیه به اوکراین بیش از هر زمانی سر زبان‌ها افتاد و با فراهم کردن زمینه دسترسی اوکراینی‌ها به اینترنت عملاً قابلیت‌های خود را به رخ کشید. در پی محدودیت‌های اخیر اینترنت در ایران دوباره نام استارلینک سر زبان‌ها افتاد و خبرهای بسیاری درباره امکان و احتمال سرویس دهی این ابر پروژه مطرح شد. شاید به همین دلیل ساخت رقیبی برای استارلینک در برنامه بسیاری قرار گرفته است، رئیس سازمان فضایی ایران هم از برنامه‌های این سازمان در زمینه منظومه ماهواره‌ای خبر داده است اما برای این کار چقدر پول لازم است. جدای مسائل فنی بحث ایجاد منظومه ماهواره‌ای بسیار هزینه‌بر است. چنانچه اسپیس ایکس برای ساخت منظومه ماهواره‌ای استارلینک برآورد هزینه‌ای حدود ۱۰ میلیارد دلار یا بیشتر داشته است. باید در نظر داشت که اسپیس ایکس خودش از پیشگامان فناوری‌های فضایی روز است و با موشک‌های پیشرفته‌ای که قابلیت استفاده

مجدد دارند، ماهواره‌هایش را در مدار قرار می‌دهد. البته با پیش‌بینی درآمد ۳۰ میلیارد دلاری استارلینک در صورت رسیدن به حداکثر ظرفیت و کارایی این شرکت نباید چندان نگران هزینه‌هایش باشد. اروپایی‌ها نیز از چندی پیش به فکر راه‌انداختن اینترنت ماهواره‌ای خودشان هستند. آنها برای این کار می‌توانند از فناوری کمپانی‌های بزرگ و مشهوری چون ایرباس، اس‌ای‌اس و تلتست استفاده کنند. البته آنها همچنان برای این کار نیاز به سرمایه‌گذاری بزرگی در حد ۶ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار هستند. طرح اروپایی‌ها با برخلاف اسپیس ایکس هنوز به مرحله ساخت نرسیده و به نظر نمی‌رسد به این زودی‌ها رقیبی برای اسپیس ایکس باشند. آمازون هم در پی ساختن منظومه ماهواره‌ای خود برای ارائه اینترنت ماهواره‌ای است و به نظر می‌رسد که اگر شرکتی بتواند رقیب اسپیس ایکس و استارلینک باشد همین آمازون است. آمازون با زیرساخت‌های عظیم اینترنتی که در اختیار دارد در چند سال اخیر سرمایه‌گذاری بزرگی در زمینه فناوری‌های فضایی کرده است و با کمپانی بلوارینجین حرف‌های زیادی برای گفتن دارد. البته آمازون هم برای ساخت منظومه ماهواره‌ای خود برآورد سرمایه‌گذاری ۱۰ میلیارد دلاری را دارد. این شرکت هنوز تا رسیدن به استارلینک راه زیادی دارد اما ماهواره‌ای مخصوص این کار تا توسعه داده و اولین نمونه‌های آن را تا چندی دیگر در مدار قرار خواهد داد.

**روسیه اسکیف را مقابل استارلینک
علمی می‌کند**

روسیه از پیشگامان فناوری‌های فضایی جهان است و در این زمینه حرف‌های زیادی برای گفتن دارد. این کشور هم برنامه‌ای برای ساخت چیزی مشابه استارلینک در سر دارد که اسکیف نام گرفته است که گفته می‌شود از سال ۲۰۲۵ تا در مدار گرفتن ۲ نمونه اولیه ماهواره‌های مخصوص وارد فاز عملیاتی خواهد شد. با نگاهی به این نمونه مشخص است که برای ساختن منظومه ماهواره‌ای نیاز به فناوری روز فضایی و سرمایه‌گذاری سنگینی وجود دارد که در صورت برنامه‌ریزی درست چندین سال برای به بار نشستن زمان نیاز دارد. رئیس سازمان فضایی می‌گوید ایران توانایی لازم برای ایجاد منظومه ماهواره‌ای را دارد اما مشکل جای دیگری است. او توضیح داده است: «اینکه بخواهیم منظومه‌ای از ماهواره‌ها را در مدار قرار دهیم، نه اینکه در توان ایران نیست، ولی از آنجا که اجرای این طرح زمان‌بر است و در این زمینه، مسأله زمان بسیار مهم است و اینکه بخواهیم منظومه‌ای از ماهواره‌ها را در مدار قرار دهیم، حتماً به مشارکت بین‌المللی نیاز داریم.»

ویژه

رایزنی امیر عبداللہیان
و جاووش اوغلو

حسین امیر عبداللہیان وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و جاووش اوغلو وزیر خارجه ترکیه در مورد آخرین وضعیت تحولات مرزی و درگیری‌های نظامی بین ترکیه و سوریه بحث و تبادل نظر کردند. امیر عبداللہیان در این گفت‌وگو تلفنی ضمن اشاره به درک جمهوری اسلامی ایران از نگرانی‌های امنیتی ترکیه و لزوم رفع این نگرانی‌ها تأکید کرد: تحقق این امر مستلزم تداوم گفت‌وگوهای امنیتی فیما بین دو کشور بوده و توسل به عملیات نظامی زمینی نه تنها ممکن به حل مشکلات نخواهد کرد، بلکه موجب ایجاد خسارت و پیچیدتر شدن وضعیت خواهد شد.